

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Tábor 20.5.2013
čj. SRS 028514/2013

Oblastní odbor SRS
Purkyňova 2533
390 02, Tábor

Zpráva č. 8 oblastního odboru TÁBOR o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 13.5.–19.5.2013

1. Počasí

Ve sledovaném období byl velký rozdíl ranních teplot z důvodu přechodu front. Ranní teploty počátkem sledovaného období byly 3 °C a polojasno, koncem sledovaného období dosahovaly až na 14 °C, denní teploty 15-20 °C, odpoledne vystupovaly k 22-25 °C. Ve druhé polovině týdne vál silný vysušující vítr a byly časté noční přeháňky. Týdenní úhrn srážek byl od 14-27mm. Večer 19.6. přecházela studená fronta a s ní silné bouřky a ochlazení.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Pokračuje intenzivní fungicidní a insekticidní ošetření řepky a ozimých obilovin, kvantitativní N přihnojení obilovin. V okresech s větším zastoupením brambor v osevním postupu bylo jejich sázení přerušeno srážkami a v minulém týdnu došlo k dosázení těchto ploch. Vymetaly rané psárky luční, vrcholů přípravy na počátek senážních prací.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 33-37 BBCH)

Porosty pšenic se nacházejí v růstové fázi od fáze 3. kolénka: 3. kolénko vzdálené min. 2 cm od 2. kolénka do fáze objevení se posledního listu (praporcový list): poslední list ještě svinutý.

Signalizujeme ošetření pšenic proti houbovým chorobám tam, kde je plánováno pouze jedno ošetření a kde porost dosáhl růstové fáze 37 (praporcový list).

Silný výskyt **padlí pšenice (*Blumeria graminis* f. sp. *tritici*)** na listech byl pozorován v okrese Třebíč (Březník, 15.5.), slabé výskyty v okrese Strakonice (Katovice, 13.5.), Pelhřimov (Hněkvice u Humpolce, 16.5.), České Budějovice (Čejkovice u Hluboké nad Vltavou, 17.5.).

Zjišťování výskytu padlí pšenice se provádí při úhlopříčném průchodu porostem, kdy se hodnotí 20 rostlin (10 míst x 2 rostliny = 20 rostlin). Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá, plodná odnož. Místa odběru rostlin jsou rovnoměrně rozmístěná podél trasy průchodu. Hodnotí se napadení rostlin, tj. určí se počet rostlin (odnoží) s příznaky výskytu padlí pšenice (kupky nebo

mycelium) na listové čepeli a pochvě. Z počtu kontrolovaných odnoží a počtu napadených odnoží se vypočítá procento napadených rostlin (odnoží).

Fungicidní ochranu proti listovým chorobám je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze BBCH 37 do BBCH 51. Zásahy se provádějí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídat fungicidy s odlišným mechanismem působení.

Střední výskyt **pyrenoforové skvrnitosti pšenice (*Pyrenophora tritici-repentis*)** byl potvrzen v okrese České Budějovice (Čejkovice u Hluboké nad Vltavou, 17.5.). Slabý výskyt byl zjištěn v okrese Strakonice (Katovice, 13.5.), Jindřichův Hradec (Velký Ratmírov, 17.5.). Infekce se již vyskytuje i na vyšších listových patrech.

Kontroluje se 20 rostlin při průchodu porostem. Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá odnož. Hodnotí se počet listů s výskytem konidioforů a konidií **pyrenoforové skvrnitosti pšenice** – pomocí stereoskopické lupy. V RF 31 – 32 se z odnoží ve vzorku odebere střídavě 4., 5. a 6. list shora. Práh škodlivosti je 5 – 50 % listů s výskytem konidií.

Ochrana viz padlí travní na pšenici.

Střední výskyt pyknid **septoriové skvrnitosti pšenice (*Mycosphaerella graminicola*)** na listech byl zjištěn v okrese České Budějovice (Čejkovice u Hluboké nad Vltavou, 17.5.), slabé výskyty byly pozorovány v okrese Strakonice (Katovice, 13.5.), Jindřichův Hradec (Velký Ratmírov, 17.5.).

Kontroluje se 20 rostlin při průchodu porostem. Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá odnož. Hodnotí se počet listů s výskytem pyknid **septoriové skvrnitosti pšenice** – pomocí stereoskopické lupy. V RF 31 – 32 se z odnoží ve vzorku odebere střídavě 4. a 5. list shora. Práh škodlivosti je 12 – 50 % listů s výskytem pyknid.

Ochrana viz padlí travní na pšenici.

Střední výskyt pyknid **feosferiové skvrnitosti pšenice (*Phaeosphaeria nodorum*)** na listech byl zjištěn v okrese Třebíč (Březník, 15.5.), slabý výskyt v okrese České Budějovice (Čejkovice u Hluboké nad Vltavou, 17.5.).

Kontroluje se 20 rostlin při průchodu porostem. Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá odnož. Hodnotí se počet listů s výskytem pyknid **feosferiové skvrnitosti pšenice** – pomocí stereoskopické lupy. V RF 31 – 32 se z odnoží ve vzorku odebere střídavě 4. a 5. list shora. Práh škodlivosti je 12 – 50 % listů s výskytem pyknid.

Ochrana viz padlí travní na pšenici.

Slabý výskyt dospělců, vajíček a larev **kohoutků (*Oulema* spp.)** byl zjištěn v okrese Třebíč (Březník, 15.5.), Jindřichův Hradec (Velký Ratmírov, 17.5.), Strakonice (Katovice, 13.5.).

Pozorování vajíček a larev se provádí ve fázi 32-37 BBCH. Pokud je vyhlýchých larev méně než 50%, pozorování se opakuje po týdnu do doby, než se zjistí 50% vyhlýchých larev. Pozorování se provádí pomocí 100 smyků v porostu (na 10 míst 10 smyků).

Přímá ochrana spočívá v použití přípravků na ochranu rostlin na základě monitorování škůdce smykáním a vizuálním pozorováním výskytu vajíček a larev. V případě středního výskytu (od 0,3 do 0,7 dospělců na 1 smyk) lze očekávat, že za příznivých podmínek může výskyt vajíček a larev překročit ekonomický práh škodlivosti, který nastává při výskytu 0,6 a více vajíček a larev na jednu odnož. Chemické ošetření se provádí v době, kdy je z vajíček vyhlýchých více jak 50 % larev.

JEČMEN OZIMÝ (RF 33–51 BBCH)

Porosty ozimých ječmenů se pohybují od fáze 3. kolénka do fáze počátku metání, špičky klasu pronikají z listové pochvy.

Padlí ječmene (*Blumeria graminis*) výskyt na listových čepelích a pochvách ve slabé intenzitě byl zaznamenán v okrese Třebíč (Dalešice, 15.5.), Strakonice (Střela, 13.5.).

Zjišťování výskytu **padlí ječmene** se provádí při úhlopříčném průchodu porostem, kdy se kontroluje 20 rostlin (10 míst x 2 rostliny). Určí se počet rostlin s příznaky výskytu padlí pšenice (kupky nebo mycelium) na listové čepeli a pochvě.

Ošetřují se porosty při indexu napadení vyšším než 10 %. Obvykle od růstové fáze 30 BBCH.

Slabý výskyt **spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*)** na odnožích pozorován v okrese Jindřichův Hradec (Jindřichův Hradec, 17.5.), České Budějovice (Jaronice, 17.5.) Tábor (Hodonice u Bechyně, 15.5., Pořín, 17.5.), Strakonice (Střela, 17.5.) a Pelhřimov (Pelhřimov, 17.5., Rynárec, 15.5.).

Zjišťování výskytu **spály ječmene** se provádí při úhlopříčném průchodu porostem, kdy se kontroluje 20 rostlin (10 míst x 2 rostliny). Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá, plodná odnož. Místa odběru rostlin jsou rovnoměrně rozmístěná podél trasy průchodů.

Zahájení ošetření proti spále ječmene se provádí u pozemků při 5% a vyšším napadení rostlin, zpravidla od růstové fáze 37. Pozdější zásahy jsou zpravidla kombinací proti komplexu listových chorob. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídat fungicidy s odlišným mechanismem působení.

Slabý výskyt **síťovité skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)** na listech pozorován v okrese Třebíč (Dalešice, 15.5.), Pelhřimov (Rynárec, 15.5., Pelhřimov, 17.5.), Strakonice (Střela, 13.5.) a České Budějovice (Jaronice, 17.5.).

Zjišťování výskytu **síťovité skvrnitosti ječmene** se provádí při úhlopříčném průchodu porostem, kdy se kontroluje 20 rostlin (10 míst x 2 rostliny). Určí se počet rostlin s příznaky výskytu (síťované hnědé skvrny na listech) na listové čepeli a pochvě.

Zahájení ošetření proti síťovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene se provádí u pozemků při 5% a vyšším napadení rostlin, od růstové fáze 30. Pozdější zásahy jsou zpravidla kombinací proti komplexu listových chorob. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídat fungicidy s odlišným mechanismem působení.

Slabý výskyt vajíček, larev a dospělců **kohoutků (*Oulema spp.*)** pozorován v okrese Strakonice (Střela, 13.5.) Jihlava (Velký Beranov, 17.5.).

Pozorování a ochrana viz kohoutci na pšenici ozimé.

První výskyt **kyjatky travní (*Metopolophium dirhodum*)** pozorován v okrese České Budějovice (Jaronice, 17.5.) a Pelhřimov (Pelhřimov, 17.5.).

Pozorování mšic na ječmeni se provádí více než 20 m od okraje porostu. Kontroluje se 50 odnoží. Hodnotí se počet jedinců (dospělců a nymf) každého druhu zvlášť. Za škodlivý výskyt se považuje výskyt 3-5 mšic na 1 odnož.

Ochrana klasů: optimální termín ochrany je od konce květu do začátku tvorby obilky (69-70 BBCH). V této době se ošetří porosty s výskytem 3-5 a více mšic v průměru na 1 klas.

Slabý výskyt min **obaleče obilního (*Cnephasia pumicana*)** pozorován v okrese České Budějovice (Jaronice, 17.5.).

JEČMEN JARNÍ (15-23)

Porosty se nacházejí ve fázích od 5. listu do 3. odnože viditelné.

První výskyt **padlí travního (*Blumeria graminis*)** pozorován v okrese Třebíč (Kožichovice, 15.5., Březník, 15.5.) a Tábor (Bechyňská Smoleč, 15.5.).

Pozorování a ochrana viz ječmen ozimý.

První výskyt **sítovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)** zjištěn v okrese Třebíč (Kožichovice, 15.5.).

Pozorování a ochrana viz ječmen ozimý.

Požerky dospělců **kohoutků (*Oulema spp.*)** zaznamenány v okrese Třebíč (Kožichovice, 15.5., Březník, 15.5.).

Pozorování a ochrana viz kohoutci na pšenici ozimé.

První výskyt **mšice střemchové (*Rhopalosiphum padi*)** pozorován v okrese Třebíč (Kožichovice, 15.5.).

Pozorování a ochrana viz kyjatka travní na ječmeni.

KUKUŘICE (RF 09-13 BBCH)

Porosty se pohybují od fáze vzcházení po fázi vyvinutého 3. listu.

Dříve seté porosty kukuřice na většině území oblasti již vzešly. Porosty jsou zatím bez výskytu chorob a škůdců.

LUSKOVINY

HRÁCH SETÝ (RF 12-30)

Růstové fáze porostů se pohybují od 2. list se zálistkem a úponkem (či 2. úponkem) do fáze počátek prodlužovacího růstu stonku.

První výskyt dospělců **listopasů (*Sitona spp.*)** a poškození porostů žírem bylo pozorováno v okrese Třebíč (Březník, 15.5.), Tábor (Opařany, 17.5.).

Pozorování se provádí v době tvorby prvních pravých listů. Na 5 místech se prohlédne vždy 10 za sebou rostoucích rostlin a odhadne se průměrná ztráta listové plochy v důsledku žíru brouků.

Ošetření se provede, pokud je průměrná ztráta listové plochy 10 – 20 % na 1 rostlinu. Přímá ochrana insekticidním postřikem ve fázi prvního až druhého listu (BBCH 11 – 12) se provádí v letech, kdy hrách pomalu vzchází a roste v důsledku sucha. Preventivní ochrana spočívá v časném setí.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (61-65 BBCH)

Porosty řepky jsou ve fázi kvetení, asi 10% květů na hlavním stonku otevřeno, květní osa se prodlužuje až po fázi plného květu: asi 50% květů na hlavním stonku otevřených, první korunní plátky již opadávají.

Slabý výskyt **černě řepkové (*Alternaria brassicae*)** zaznamenán v okrese Tábor (Bechyňská Smoleč, 17.5., Dolní Hořice, 17.5.), Pelhřimov (Humpolec, 17.5.), Prachatice (Prachatice, 17.5.).

Při průchodu porostem se na 10 místech prohlédnou vždy 2 za sebou rostoucí rostliny, z každé rostliny se hodnotí 2 listy. Prahem škodlivosti je 5 až 15 % napadených listů v době květu.

Preventivní ochrannou je setí zdravého osiva, kvalitní zaorání posklizňových zbytků a zabránění poškození rostlinných pletiv. Přímou ochranou je moření osiva a fungicidní ošetření v době květu.

První výskyt **plísňe zelné (*Peronospora parasitica*)** byl pozorován v okrese České Budějovice (Čejkovice u Hluboké nad Vltavou, 17.5.).

Při průchodu porostem se na 10 místech prohlédnou vždy 2 za sebou rostoucí rostliny, na nichž se zjišťují příznaky napadení na listech a listenech. Prahem škodlivosti je 5 až 25 % napadených rostlin.

Preventivní ochrannou je likvidace sklizňových zbytků. Byla zaznamenána vedlejší účinnost podzimního ošetření proti fómovému černání stonku řepky, pokud se použijí přípravky účinné na oomycety.

Střední výskyt dospělců **bejlomorky kapustové (*Dasineura brassicae*)** byl zjištěn v okrese Třebíč (Březník, 17.5.), slabé výskyty v okresech: Pelhřimov (Bákovice, 14.5., Horní Cerekev, 15.5., Humpolec, 17.5.), Jindřichův Hradec (Děbolín, 14.5.), Tábor (Bechyňská Smoleč, 14.5., Dolní Hořice, 17.5.), České Budějovice (Čejkovice u Hluboké nad Vltavou, 17.5.).

Výskyt dospělců na rostlinách se pozoruje 2 krát týdně od začátku květu do konce květu na 50-ti rostlinách.

Ošetření se doporučuje při zjištění 1 samičky na 4 rostliny.

Střední výskyt dospělců **blýskáčka řepkového (*Meligethes aeneus*)** byl zaznamenán v okrese Třebíč (Březník, 15.5.), slabé výskyty byly zjištěny v okrese České Budějovice (Lidmovice, 15.5.), Pelhřimov (Bákovice, 14.5.). V této době škodí pouze na bočních květenstvích, která ještě nemají rozkvetlá poupata.

Hodnotí se vrcholová květenství 50 rostlin (na deseti místech vždy 5 sousedících rostlin) na obvodu porostu. Hodnocení letové aktivity a prvních náletů se provádí pomocí alespoň jedné žluté misky na porost (asi od konce února nebo počátku března), která je umístěna asi 5 m od okraje pole.

Cílená chemická ochrana by měla plynule navázat na jarní ošetření v období prvního výskytu zelených pupat. Často stačí ošetření pouze okrajů porostu. Práh škodlivosti v růstové fázi, kdy jsou poupata uzavřená, jsou 1 až 2 brouci na rostlinu.

Střední výskyt dospělců **krytonosce šesulového (*Ceutorhynchus assimilis*)** byl pozorován v okrese Třebíč (Březník, 15.5.), slabé výskyty v okresech: Pelhřimov (Bákovice, 14.5.), Jindřichův Hradec (Děbolín, 10.5.), Tábor (Dolní Hořice, 14.5., Bechyňská Smoleč, 17.5.), Prachatice (Prachatice, 17.5.), České Budějovice (Čejkovice u Hluboké nad Vltavou, 17.5.).

Výskyt dospělců na rostlinách se pozoruje 2 krát týdně od začátku květu do konce květu na 50-ti rostlinách.

Chemická ochrana proti šesulovým škůdcům se provádí dle růstové fáze a prahu škodlivosti: do BBCH 60 - práh škodlivosti 1 brouk na 1 rostlinu, od BBCH 60 - práh škodlivosti při nízkém výskytu bejlomorky kapustové 1 brouk na 1 rostlinu, při silném výskytu bejlomorky kapustové 1 brouk na 2 rostliny.

MÁK SETÝ (RF 22 BBCH)

Porosty máku jsou ve fázi 5. pravého listu.

Poškození porostu žírem **krytonosce kořenového (Stenocarus fuliginosus)** zaznamenán v okrese Jindřichův Hradec (Klenov, 13.5.).

Pozorování dospělců probíhá od fáze 10 - 22 BBCH, pozorování larev probíhá v období stonkování (40 - 49 BBCH).

Ošetření porostů se provádí do fáze 4 - 5 listů v případě výskytu 3 - 4 brouků na 1 m řádku. Proti larvám na kořenech jsou chemické přípravky neúčinné.

SLUNEČNICE ROČNÍ (RF 14 BBCH)

Porost na pozorovacím bodě v Třebíči je v růstové fázi: 4 listy (2. pár listů) a je bez výskytu chorob a škůdců.

OKOPANINY

BRAMBORY (RF 15 BBCH)

Porosty brambor začínají vzcházet, růstová fáze vývin prvních listů.

První výskyt dospělců **mandelinky bramborové (Leptinotarsa decemlineata)** na listech byl objeven u zahrádkářů v okrese Třebíč, Tábor.

Porost se prochází ve směru výsadby a zaznamenává se počet brouků. Počet a délka průchodů se stanoví tak, aby bylo prohlédnuto 0,1 ha, u ploch větších jak 10 ha 0,2 ha, přičemž je nutno porost projít nejméně 4x na různých místech tak, aby bylo podchyceno průměrné napadení.

Chemickou ochranu je třeba zahájit při výskytu 100 brouků, nebo 5000 larev na 1 ha.

PÍCNINY

TOLICE VOJTĚŠKA (RF 25 BBCH)

Porost je ve fázi prodlužovacího růstu lodyh, listová růžice vytvořena.

Střední výskyt dospělců a požerků **listopasů (Sitona spp.)** pozorován v okrese Třebíč (Kralice nad Oslavou, 15.5.).

Preventivní ochrana – včasné zakládání porostů s dostatečnou vzdáleností od starších porostů vojtěšky. Ošetření vzcházejícího porostu do fáze 1. až 2. Trojlístku při napadení 10 a více brouků na 100 rostlin vojtěšky, za suchého teplého počasí při výskytu 5 a více brouků na 100 rostlin.

Slabý výskyt dospělců **kyjatky hrachové (Acyrtosiphon pisum)** pozorován v okrese Třebíč (Kralice nad Oslavou, 15.5.).

Preventivní ochrana – v jarním období sledujeme početnost kyjatky na lodyhách vojtěšky, zdali nedojde v daném roce k její gradaci (optimální podmínky pro rozmnožování jsou 10-20 °C a relativní vlhkost vzduchu okolo 70 %), a následnou sečí oslabíme její populaci.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF65-67 BBCH)

U jabloní převažuje fáze plného květu, nejméně 50 % květů otevřeno, první korunní lístky padají při dotyku do fáze vadnutí květů, většina korunních lístků opadlá.

Slabý výskyt samců **obaleče jablečného (Cydia pomonella)** zachycen v okrese Třebíč (Pyšel, 17.5.), Jihlava (Polná, 16.5.) a Prachatice (Krtely, 17.5.).

Slabý výskyt samců **obaleče jabloňového (Hedya nubiferana)** sledován v okrese České Budějovice (Hosín, 17.5., Temelín, 16.5.).

Slabý výskyt samců **obaleče růžového (Archips rosana)** pozorován v okrese Prachatice (Krtely, 17.5.) a Tábor (Měšice u Tábora, 16.5.).

Slabý výskyt samců **obaleče zahradního (Archips podanus)** zaznamenán v okrese Prachatice (Krtely, 17.5.) a Tábor (Měšice u Tábora, 16.5.).

Slabý výskyt samců **obaleče zimolézového (Adoxophyes orana)** pozorován v okrese Tábor (Měšice u Tábora, 16.5.).

Ošetření je třeba zahájit 7-8 dní po vrcholu letu první nebo druhé generace. Proti první generaci se ošetřuje jen při malé náсадě květenství, nebo při mimořádně silném výskytu motýlů ve feromonovém lapači. Ošetření proti druhé generaci je účelné pokud se ve feromonovém lapači zjistí při dvou až třídním intervalu 8-10 dospělců v průměru na jeden lapač. Trvá-li let motýlů delší dobu, je možno ošetření zopakovat s přihlédnutím k délce doby účinnosti použitého insekticidu.

Peckoviny

SLIVONĚ (RF 65-69 BBCH)

Stromy slivoní jsou ve fázi plného květu, nejméně 50% květů otevřeno první korunní lístky padají při dotyku až po fázi konec kvetení, všechny korunní lístky opadlé, velikost plodu pod 5 mm.

Slabý výskyt samců **obaleče švestkového (Cydia funebrana)** ve feromonových lapačích byl zjištěn v okrese Jihlava (Bedřichov u Jihlavy, 13.5.), České Budějovice (Hosín, 13.5.), Třebíč (Pyšel, 14.5.). Slabý nálet samců **obaleče východního (Grapholita molesta)** do feromonového lapače byl zjištěn v okrese Jihlava (Bedřichov u Jihlavy, 13.5.).

Sledování letu dospělců obaleče švestkového a obaleče východního do feromonových lapačů se provádí 2 x týdně od 1.5. do 15.9. a jednorázově se před sklizní zjišťuje počet napadených plodů.

Dospělci létají ve dvou vlnách. Proti první generaci je třeba zasahovat jen v případě nízké násad plodů. Proti druhé generaci se doporučuje aplikovat registrované insekticidy za týden po vrcholu letu samců do feromonových lapáků, nebo při zjištění dvou a více vajíček na 100 náhodně odebraných plodech.

Za oblastní odbor zpracovali: Ing. Pavla Fialová a Lukáš Čech